

สถานประกอบการปลอดโรค ปลอดภัย ใจเป็นสุข

ความเป็นมา

จากข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๕๙ พบว่าประเทศไทยมีประชากรที่มีงานทำจำนวน ๓๘.๓ ล้านคน เป็นผู้ทำงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานหรือเรียกว่าแรงงานนอกระบบ ๒๑.๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๕.๖ และที่เหลือเป็นแรงงานในระบบ ๑๗.๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๔.๔ ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด และข้อมูลจากเกณฑ์การพัฒนาสถานประกอบการปลอดโรค ปลอดภัย ใจเป็นสุข (สำนักโรคไม่ติดต่อ : ๒๕๕๕) พบว่า ปี ๒๕๕๔ กว่า ๑ ใน ๑๑ ของวัยแรงงานเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ ๓๒.๔ รองลงมาเป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ ๒๑.๑ และโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง ร้อยละ ๑๘.๗ และจากรายงานสถิติสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่า อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง โรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี ๒๕๕๗ อัตราเพิ่มเริ่มชะลอตัวลดลง และข้อมูลของกองทุนเงินทดแทน ในช่วงปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ อัตราการประสบอันตรายต่อลูกจ้าง ๑,๐๐๐ ราย (รวมทุกกรณีความรุนแรง) มีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๐๐ ต่อปี โดยปี ๒๕๕๔ อัตราการประสบอันตราย เท่ากับ ๑๕.๗๖ ราย ต่อพันราย และลดลงอยู่ที่อัตรา ๑๐.๒๕ รายต่อพันราย ในปี ๒๕๕๘ และหากนับจำนวนการประสบอันตรายเฉพาะกรณีร้ายแรง พบว่า อัตราการประสบอันตราย เท่ากับ ๓.๑๙ ต่อ ๑,๐๐๐ ราย

ปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ประชากรวัยทำงานต้องรับหน้าที่ในการดูแลผู้พึ่งพิง ได้แก่ ประชากรเด็กและประชากรสูงอายุมากขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ มีผู้ต้องพึ่งพิง ๔๘ คน ต่อวัยแรงงาน ๑๐๐ คนและในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า จะต้องมีผู้ต้องพึ่งพิงเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐ คนต่อวัยแรงงาน ๑๐๐ คน เนื่องจากประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากประชากรในวัยทำงานเจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติแล้ว ผลกระทบนั้นจะไม่ได้จำกัดอยู่ในระดับบุคคลเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติอีกด้วย

ประชากรวัยทำงานจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานที่ทำงาน ประมาณวันละ ๘ -๙ ชั่วโมง สถานที่ทำงานจึงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและสุขภาพอย่างมาก เปรียบเสมือนบ้านหลังที่ ๒ การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคในสถานประกอบการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น การบริโภคอาหารที่สมดุล ไม่สูบบุหรี่ ลดการดื่มสุรา การออกกำลังกาย การจัดการความเครียด และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ รวมถึงการดูแลเรื่องความปลอดภัยจากการทำงาน โดยอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานของเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร และพนักงานในสถานประกอบการเป็นหลัก

กระทรวงสาธารณสุข โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความสำคัญกับวัยทำงาน จึงมอบหมายให้กรมควบคุมโรค ดำเนินการจัดทำ โครงการวัยทำงานปลอดโรค ปลอดภัย ใจเป็นสุข ภายใต้ นโยบายลดโรค เพิ่มสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยทำงานมีสุขภาพดี ลดการเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและการบาดเจ็บ รวมทั้งโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขของพื้นที่ ปลอดภัยจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพจิตที่ดี ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ กรม

ควบคุมโรค โดยสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งจากภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สำนักงานป้องกันควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสถานประกอบการ ได้จัดทำ เกณฑ์การพัฒนา “สถานประกอบการ ปลอดภัย ใจเป็นสุข” และแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์การพัฒนาของ โครงการฯ โดยยึดกรอบแนวคิด Healthy Workplace ของ WHO ๒๐๐๘ และส่วนหนึ่งดัดแปลงมาจากเกณฑ์ การประเมิน “สถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน” (Healthy Workplace) ของกรมอนามัย เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาและดำเนินการผ่านเครือข่ายสาธารณสุข ให้สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการนั้น เป็นสถาน ประกอบการปลอดภัย ใจเป็นสุข ต่อไป
